

Efterat avdelingerne hadde foretat valg, gjenoptoges Stortingets forhandlinger.

Der referertes:

1. Odelstingets præsidentskap meddeler, at Odelstinget har konstituert sig og valgt embedsmænd.
2. Lagtingets præsidentskap meddeler, at Lagtinget har konstituert sig og valgt embedsmænd.

Enst.: Nr. 1 og 2 vedlægges protokollen.

Præsidenten: Præsidenten erklærer nu Norges 66de ordentlige Storting lovlige konstituert.

Præsidenten foreslaar, at underretning herom sendes regjeringens chef, forat han kan indhente Kongens bestemmelse om tiden for Stortingets aapning, samt meddeler, at tidspunktet senere skal bli opslaat paa tavlen.

Votering:

Præsidentens forslag bifaldtes enstemmig.

Præsidenten: Jeg kan underhaanden meddele, at aapningen vil finde sted imorgen kl. 1, og jeg vil anmode repræsentanterne om at være tilstede her et kvarter før tiden og ha indtat sine pladser da.

Præsidenten anholder om bemyndigelse til, efter at Stortinget er erklært aapnet og efterat trontalen og beretningen om rikets tilstand er overlevert, at utbringe det sedvanlige ønske for Kongen og fædrelandet.

Præsidenten betrakter denne bemyndigelse git.

Der skal opnævnes en deputation paa 7 medlemmer til at motta Kongen ved Stortingets aapning. Præsidenten opnævner: Sæim (formand), Skaar, Hovdan, Skilbred, Rik. Olsen, Hornsrud og Heje.

Præsidenten foreslaar, at «Stortinget og dets avdelingers præsidenter bemyndiges til at anta det fornødne antal referenter til at opta og redigere debatterne i Stortinget og dets avdelinger overensstemmende med den dem givne instruks, samt til enhver tid at træffe de bestemmelser, som maatte paakræves i anledning av trykningen av «Stortingstidende», «Stortingsefterretninger», indstillinger og dokumenter samt forhandlingsprotokollen».

Votering:

Præsidentens forslag bifaldtes enstemmig.

Derefter foretoges

valg paa medlemmer av valgkomiteen. . .

Tveiten: Daa hr. Nalum hev gaatt ut av valgnemndi som statsraad, skal eg vera so fri aa gjera framlegg um hr. lensmann Enge i hans sted.

Buen: Lensmand Enge er en udmerket og habil mand i valgkomiteen — jeg vil ikke indvende noget mot hans person; men jeg har allikevel udmerkede grunde for at foreslaa en anden. Det gjælder nemlig, at vort parti har billig krav paa at faa en mand til i valgkomiteen, fordi vi utgjør dog 19 mand av denne forsamling. Hadde vi været 20, hadde det været utvilsomt, at vi skulde hat en mand til, nemlig 5; men 19 ligger saa nær 20, at jeg synes, det parti, som har det store flertal her i salen, ikke skulde forholde os denne mand. Desuten gjør jeg opmerksom paa et forhold til, nemlig at den anden oppositionsgruppe her i salen — høire — har 5 repræsentanter i valgkomiteen. Jeg skulde derfor tro, at venstre ved nærmere overveielse vil finde det meget rimelig at la os faa den femte mand, nu da pladsen heldigvis staar aapen, saa der ikke skulde være nogen egentlig sterk konkurrans om den plads. Jeg tillater mig paa min gruppes vegne at foreslaa hr. Gjøstein som medlem av valgkomiteen.

Efterat stemmesedlerne var avlevert, ytret

Præsidenten: Præsidenten vil foreslaa, at optællingen av disse stemmesedler foregaar paa kontoret, og valgresultatet skal da bli meddelt Stortinget senere. — Da ingen har uttalt sig derimot, ansees forslaget som bifaldt.

Møtet hævet kl. 2.10.

Møte den 12te januar kl. 1 fm.

Præsident: Mowinckel.

Mottat av den dertil opnævnte deputation indfandt Hans Majestæt Kongen sig kl. 1 i Stortinget, ledsaget av regjeringens medlemmer, Høiesteret og flere autoriteter.

Hans Majestæt Kongen oplæste følgende trontale:

Hr. præsident, mine herrer repræsentanter.

Naar folkets repræsentanter nu optar sit arbeide, vil jeg uttale det ønske, at det maa lykkes Stortinget til gavn for fædrelandet at løse de mange og vigtige opgaver, som under disse alvorlige tider melder sig.

Den paagaende krig medfører store vanskeligheter ogsaa for de nøitrale magter, og disse vanskeligheter synes at bli stadig større. Regjeringen har bestræbt sig for at iagttå en streng nøitralitet til alle sider. Det har imidlertid ikke kunnet undgaaes, at der paa grund af interessemotsetninger er opstaaet uoverensstemmelser mellem Norge og krigførende magter. Regjeringen, som herunder har fundet en betryggelse i at kunne raadføre sig med Stortingets tillidsmænd, har flere ganger i løpet av høsten sammenkaldt Stortingets præsidentskap samt førerne for de forskjellige politiske grupper til raadslagning. Denne ordning er dog neppe helt tilfredsstillende, og det bør derfor komme under overveielse, at der av Stortinget vælges en komité, som kan tilkaldes til raadslagning med Regjeringen i vigtige spørmaal.

Arbeidet for at beskytte vort næringslivs interesser ved at avverge farer og søke fjernet eller innskrænket de hindringer, som det har været utsat for, har ogsaa i det forløpne aar paagaat under iagttagelse av streng nøitralitet til alle sider.

I henhold til den beslutning om samarbeide mellom de nordiske riker, som fattedes paa kongemøtet i Malmø i december 1914, avholdtes der i Kjøbenhavn i dagene 9—11 mars 1916 og i Kristiania i dagene 19—22 september 1916 møter mellom de tre lands ministerchefer og utenriksministre. Møterne, som har tjent til yderligere at befæste det gode forhold mellom de tre riker, har git nyt uttrykk for ønsket om oppretholdelsen av en lojal og upartisk nøitralitet. I erkjendelse av den betydning, samarbeidet mellom rikerne hadde baade for nutid og fremtid, var man enig om, at nye møter mellom repræsentanter for landene burde holdes saa ofte, forholdene maatte gjøre det paakrævet eller ønskelig.

Den norske, den danske og den svenske regjering har efter forhandlinger sig imellem latt sine legationer tilstille regjeringerne i de krigførende land noter om tilslutning til præsident Wilsons forslag til

de krigførende land med sigte paa at lette foranstaltninger til fremme av en varig fred.

Statens Provianteringskommission og derpaa det nu oprettede Provianteringsdepartement har fortsatt virksomheten med at skaffe landet mat og andre fornødenhetsartikler.

Der er av staten indkjøpt betydelige mængder av korn, mel, sukker, kjøt, flesk, poteter m. v.

Den almindelige dyrtid, som fremdeles hersker paa grund av krigen, og spørmaal om at tilveiebringe nødvendige forsyninger og forraad er gjenstand for Regjeringens opmerksomhet, — derunder ogsaa spørmaalet om at fastsette bestemte rationer for enkelte varesorter. Forslag om forholdsregler mot dyrtiden og tilveiebringelse av midler til dette øiemed vil ogsaa iaar bli forelagt Stortinget.

Landets næringsveier har i det forløpne aar i det hele tat git et godt, omend ujevnt utbytte.

Jordbruket har git et godt middelsaars utbytte. Da imidlertid jordbruksnæringen under de nuværende usikre forhold i særlig grad paakalder statsmagternes opmerksomhet, har Regjeringen fundet ogsaa iaar at burde yderligere støtte denne ved foranstaltninger sigtende til at skaffe kunstgjødsel og kraftfôr til overkommelige priser.

Skogbruket har hat et meget godt aar. Tømmerpriserne, som allerede ved utgangen av 1915 var steget til en høide som aldrig før, har i 1916 fortsatt at stige meget betydelig.

Skipsfarten har paa grund av krigsforholdene hat en høi, omend noget vekslende fragtkonjunktur. Paa den anden side har utgiftsstigningen været meget sterk, navnlig har krigsforsikringsutgifterne vokset betydelig paa grund av det store antal skibe, som er sænket.

Fiskerierne har i det forløpne aar git særdeles gode indtægter, men fordyrelsen paa garn, kul og alle slags forbruksgjenstande har gjort et sterkt skaar i nettoutbyttet. I samme retning har ogsaa virket de økende vanskeligheter med at tilveiebringe de nødvendige redskaper.

Vort lands industri har arbeidet under meget forskjelligartede vilkaar, enkelte grener — specielt inden eksportindustrien — har git et godt utbytte, mens andre har hat store vanskeligheter bl. a. med tilførselen av raastoffer.

Handel og omsætning har delvis været

hemmet ved de forhold, som krigen har skapt, men antages dog at ha git et tilfredsstillende utbytte.

Arbeidsforholdene har været meget gode og arbeidsledigheten usedvanlig liten og utover høsten saagodtsom ingen. De stor arbeidskonflikter, som i aarets begyndelse førte til arbeidsopsigelse i en række store arbeidsgrener, blev ved hjælp av den av Stortinget vedtagne voldgiftslov ordnet, og siden juli har der ikke været nogen nævneværdig forstyrrelse av arbeidsmarkedet. Det er under de for tiden raadende vanskelige arbeidsforhold forutsætningen, at arbeidsdriften ved statens anlæg ikke forceres, og at der ikke optages nogen uøkonomisk konkurranse om den forhaandenværende arbeidskraft.

Likesom i 1914 og 1915 har der i 1916 været organisert et efter den krigspolitiske situation avpasset nøytralitetsvern, der i det forløpne aar, likesom i de forutgaaende, har løst sin opgave paa anerkjendelsesværdig maate. Tjenesten har i den utstrækning, forholdene har tillatt, været bestridt for hærens vedkommende av ordinært ekserserende avdelinger, for flaatens vedkommende av ordinært indkaldt mand-skap. Alt flaatens materiel har været utrustet til denne tjeneste. Nærmere meddelelse om de forføininger, som er truffet til sikring av nøytraliteten, vil bli forelagt Stortinget til godkjendelse.

Landets krigsberedskap er i størst mulig utstrækning søkt styrket gjennom anvendelsen av de midler, som har været stillet til Regjeringens raadighet. Der vil ogsaa iaar bli Stortinget forelagt forskjellige forslag sigtende til ved ekstraordinære foranstaltninger yderligere at styrke land- og sjøforsvaret.

De forskjellige statsindtægter har git et meget tilfredsstillende utbytte, og statsregnskapet for forrige termin er opgjort med et meget stort overskud, som dog ikke vil være tilstrækkelig til at dække de mange ekstraordinære utgifter.

Der vil særlig av hensyn til de betydelige utlæg til indkjøp av livsfornødenheter bli Stortinget forelagt forslag om yderligere bemyndigelse til optagelse av statslaan.

Utgifterne i statsbudgettet, som forelægges Stortinget, viser en usedvanlig sterk stigning som følge av de raadende ekstraordinære forhold. Indtægterne har imidlertid ogsaa kunnet ansættes med betydelig høiere beløp end tidligere.

Der vil bli forelagt Stortinget forslag om forhøielse av lønningerne for en række av offentlige tjenestemænd. Hertil er der paa budgettet avsat et betydelig beløp.

Av lovforslag, som agtes fremsat i denne session, skal anføres:

Om sognemøter og sogneraad med almindelig stemmeret for statskirkens medlemmer og ændringer i lovgivningen angaaende presternes lønninger samt i lov om folkeskolen paa landet for yderligere at forbedre lærernes avlønning.

Om forskjellige forandringer i de gjældende almindelige skattelove, om aldersgrænser for offentlige tjenestemænd, om stempelavgift av dokumenter (kodifikation av stempelovgivningen).

Om uførhets- og alderstrygd for det norske folk.

Ny almindelig rusdriklov, love om industrielt hjemmearbeide, om egteskaps indgaaelse og opløsning, om avslutning av avtaler, fuldmagt og ugyldige viljeserklæringer, om Norges Landbrukshøiskole, om forbud mot ødelæggelse av myr, om kamp mot ugræs, om bygdernes utnyttelse av sine bruksrettigheter til beite, fiske, jagt og fangst m. v. i statens almenninger.

Jeg ber Gud signe Stortingets gjerning, og erklærer herved Norges 66de ordentlige Stortings forhandlinger aapnet.

Git paa Kristiania slot den 11te januar 1917.

Haakon.

Gunnar Knudsen. Hesselberg.

Efterat en beretning om rikets tilstand og bestyrelse var oplæst av statsraad Urbye, mottok

Præsidenten paa Stortingets vegne forannævnte dokumenter og ytret:

Deres Majestæt!

Mine herrer medrepræsentanter!

Store og vanskelige opgaver møter det Storting, som nu skal gaa til sin gjerning.

Det er fjerde gang, at Stortinget trær sammen, efterat den verdensulykke, som den nuværende krig er, brøt ut over Europa, og endnu synes det, som om dens rædsler skal vedbli at herje folkene.

Ogsaa over vort land, som nyter godt av fredens velsignelse, og hvor fredsviljen

er sterk og enstemmig, kaster den sin mørke og tunge skygge.

Under disse forhold er det, som sterkest fylder nationens repræsentanter, idet de atter møtes, et inderlig ønske om fred — fred for fædrelandet, fred for Norden, fred for alle.

Idet vi gaar til vort arbeide med løftet om at lægge al vor evne, al vor kraft i virket til landets gagn, knytter vi fredsonsket til vort gamle:

Gud signe Konge og Fædreland!

Dette ønske istemte Stortingets øvrige medlemmer.

Hans Majestæt Kongen med følge forlot derefter Stortinget, ledsaget av den deputation, som hadde fungert ved mottagelsen.

Præsidenten: Jeg foreslaar, at Hans Majestæt Kongens tale og beretningen om rikets tilstand utlægges for at foretages i et senere møte.

Votering:

Præsidentens forslag bifaldtes enstemmig.

Møtet hævet kl. 1,30.

Møte den 13de januar kl. 10 form.

Præsident: Mowinckel.

Dagsorden:

1. Indstilling fra Stortingets præsidentkollegium angaaende forandring i forretningsordenen (oprettelse av flere komiteer) indst. S. XXXI.
2. Referat.

Præsidenten: Jeg skal meddele, at repræsentanterne Braut, Foshaug, Halvorsen og Selvaag har tat sæte i forsamlingen.

Statsraad Abrahamsen overbragte 21 kongelige propositioner (indtaget under referat i et senere møte).

Præsidenten meddelte videre, at til medlemmer av valgkomiteen var valgt:

1. Barman	med 113 stemmer
2. Bratlie	» 113 »
3. Castberg	» 113 »
4. Foshaug	» 113 »
5. Hans Hansen	» 113 »
6. Konow	» 113 »

7. Kristvik	med 113 stemmer
8. Magnus Nilssen	» 113 »
9. Skaar	» 113 »
10. Thallaug	» 113 »
11. Ugland	» 113 »
12. Wolden	» 113 »
13. Aavatsmark	» 112 »
14. Andersen Grimsø	» 112 »
15. Buen	» 112 »
16. Hagerup Bull	» 112 »
17. Bøen	» 112 »
18. G. A. Jahren	» 112 »
19. Mowinckel	» 112 »
20. Næsheim	» 112 »
22. Aarrestad	» 111 »
23. Hagb. Lund	» 111 »
21. Rinde	» 112 »
24. S. Næss	» 111 »
25. Tveiten	» 111 »
26. Hornsrud	» 110 »
27. Gjedrem	» 108 »
28. Peersen	» 106 »
29. Enge	» 79 »

Dernæst hadde Gjøstein 23 st., Myrvang 5, Holtsmark 3, Fyhn, Braut, Grivi og Jacobsen hver 2 og Aaen, Blydt, Eidem, Frenheim, Amundsen, Gauslaa, Galtvik, Lappen, Lian, Okkenhaug, Michelet, Sigurdson, Skilbred, Sundet, Trædal og Wefring hver 1 st.

Man gik derefter over til behandling av de paa dagens kart opførte saker.

Sak n r. 1.

Indstilling fra Stortingets præsidentkollegium angaaende forandring i forretningsordenen (oprettelse av flere komiteer) (indst. S. XXXI).

Saken i dens almindelighet undergaves debat.

Konow: Jeg vil tilstaa, at jeg blev noget forundret ved at læse præsidentkollegiets indstilling. Det har nemlig været praksis her i Stortinget i de aar, jeg har været her, at man ikke i anden session eller senere skulde rive for meget op i komiteernes sammensætning. Det at sammensætte komiteerne hører til noget av det vanskeligste, Stortinget gjør, og de medlemmer av Stortinget, som engang er sat ind i en komite og har sat sig ind i det arbeide, som foreligger for den, er blit kjendt med stoffet, de arbeider lettere med det samme stof i de to sidste sessioner end i den første. Det er den almindelige erfaring, at det gaar lettere med arbeidet i de to sidste